

Īsziņas

Godinās zelta un dimanta pārus

Vakar Balvu novada domes sēdē deputāti nolēma piešķirt Balvu novada domes Atzinības rakstus par augstu morāli - ētisko un tikumisko vērtību uzturēšanu ģimenē un sadzīvē, par dzīves gudrības un pieredzes nodošanu Balvu novada jaunajām iedzīvotāju paaudzēm un sakarā ar 50 gadu kopdzīves jubileju divdesmit pāriem: MARIJAI un JĀNIM BUKŠIEM; VELTAI un DOMENIKAM LOČMEĻIEM; IRĒNAI un EVENTIJAM SUPĒM; ĻUBOVAI un JĀZEPAM GLAUDIŅIEM; ŅINAI un ANDREJAM BUŽIEM; ĻUBOVAI un ANATOLIJAM BULIEM; BRŅISLAVAI un LEONAM JĀNIM GABRANOVĪEM; ANNAI un STANISLAVAM KINDZUĻIEM; MARIJAI un ALEKSEJAM SOROKINIEM; TAMARAI un ALEKSANDRAM IVANOVIEM; GENOVEFAI un ARNOLDAM ANDRUKELIEM; ALVĪNAI un PĒTERIM MIČUĻIEM; GALINAI un MIHAILAM KARUZINIEM; VILMAI un ANZELMAM BUKŠIEM; ĀRIJAI un PĒTERIM RACIBORSKIEM; LILIJAI un VITĀLIJAM ZELČIEM; DOMICELLAI un JĀNIM LOGINIEM; BIRUTAI un VILFRĪDAM MIŠKĀM; LUCIJAI un JĀNIM PUKIEM; LIJAI un TĀLIVALDIM DAMBJIEM. Tāpat Atzinības rakstus piešķirs četriem zelta pāriem 60 gadu kopdzīves jubilejā: MAŅEFAI un BORISAM TOROPOVIEM; ĀRIJAI un ZIGFRĪDAM RIHARDAM BERĶIEM; ZINAIDAI un IMANTAM SERDANTIEM; TAISIJAI un JEZUPAM ZELČIEM.

Uzdāvina grāmatas

Arheoloģes Ilzes Lozes grāmata "Lubāna mitrāja apdzīvotība akmens laikmetā" tagad pieejama visos Ziemeļlatgales muzejos - Baltinavā, Balvos, Viļakā un Rugājos, kā arī Balvu Centrālajā bibliotēkā. Šobrīd profesore strādā pie jaunas grāmatas sastādīšanas par akmens laikmeta apmetnēm pie Ičas upes.

Paziņojums

20.decembrī

no plkst. 9.00 līdz 13.00
VALSTS ASINSDONORU
CENTRA IZBRAUKUMS

Viļakā, Kultūras un radošo
industriju centrā (Klostera ielā 1).

Nākamajā
vadugunī

● Beidzot grausts pazudis
Demontē bijušo katlu mājas
ēku

● Sēdēja uz ceļa un skaļi blāva
Atrod pazaudēto miluli

Anulē deputāta Ivana Baranova pilnvaras

Baiba Kataja, Augstākā Tiesas preses sekretāre

13.decembrī stājās spēkā spriedums par pilnvaru anulēšanu Balvu novada domes deputātam Ivanam Baranovam.

Augstākās tiesas (AT) Civillietu departamenta tiesnešu kolēģija 13.decembrī rīcības sēdē pieņēma lēmumu atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar Ivana Baranova kasācijas sūdzību par Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 23.marta spriedumu Valsts valodas centra prasībā pret Ivanu Baranovu par Balvu novada domes deputāta pilnvaru anulēšanu. AT Civillietu departamenta tiesnešu kolēģija šādu lēmumu pieņēma, jo, izvērtējot kasācijas sūdzībā minētos argumentus, nav acīmredzama pamata uzskatīt, ka pārsūdzētajā spriedumā ietvertais lietas iznākums ir nepareizs un ka izskatāmajai lietai ir būtiska nozīme vienotas tiesu prakses nodrošināšanā vai tiesību tālākveidošanā. Līdz ar AT lēmumu stājās spēkā Latgales apgabaltiesas 2016.gada 23.marta spriedums, ar kuru Valsts valodas centra prasība apmierināta un Ivanam Baranovam anulētas Balvu novada domes deputāta pilnvaras. AT lēmums nav pārsūdzams.

Ivanam Baranovam nebija izsniegta apliecinība par valsts valodas zināšanām deputāta pienākumu pildīšanai nepieciešamajā C1 līmenī. No Valsts valodas centra 2013.gada 17.decembra pārbaudes akta, kurā konstatēts, ka Ivans Baranovs nezina valsts valodu nepieciešamajā C1 līmenī, izriet, ka viņš bija apņēmis apgūt valsts valodu nepieciešamajā līmenī. Savukārt pēc sešiem mēnešiem pēc 2013.gada 17.decembra Ivans Baranovs nebija ieradies ne uz vienu no četrām valsts valodas prasmes pārbaudēm. Valsts valodas centrs konstatēja, ka Ivans Baranovs nav kārtojis valsts valodas prasmes pārbaudi nedz minēto sešu mēnešu laikā, nedz arī pēc šiem sešiem mēnešiem.

Lēmumā par atteikšanos ierosināt lietā kasācijas tiesvedību analizēti Ivana Baranova kasācijas sūdzībā norādītie argumenti. AT nepiekrīta kasācijas sūdzības argumentam, ka Valsts valodas centram nav tiesību celt prasību. Valsts valodas centram ir pienākums vērsties tiesā ar prasības pieteikumu saskaņā ar Republikas pilsētas domes un novada domes deputāta statusa likuma (turpmāk – Statusa likums) normu.

Ja Valsts valodas centrs likumā noteiktajā kārtībā konstatē, ka deputāta valsts valodas zināšanas neatbilst Ministru kabineta noteiktajam prasmes līmenim, deputātam ir pienākums sešu mēnešu laikā apgūt valsts valodu Ministru kabineta noteiktajā prasmes līmenī. Pēc šā sešu mēnešu termiņa beigām tiek veikta deputāta valsts valodas prasmes pārbaude. Konkrētajā gadījumā atbildētājs nebija ieradies ne uz vienu no četrām pārbaudēm, kas bija paredzētas pēc tam, kad bija pagājis sešu mēnešu termiņš, kurā atbildētājam bija pienākums apgūt valsts valodu Ministru kabineta noteiktajā prasmes līmenī. Divos gadījumos atbildētājs neieradās uz pārbaudi bez attaisnojošiem iemesliem. Tiesnešu kolēģija secināja, ka deputāts atkārtoti nebija ieradies uz valsts valodas prasmes pārbaudi, kas bija pamats prasības pieteikuma iesniegšanai tiesā.

Tāpat AT lēmumā norādījusi, ka Statusa likuma 4.pantā ietvertais regulējums par deputāta pilnvaru anulēšanu ar tiesas spriedumu ir

pamatattiesību ierobežojums, kuram ir leģitīms mērķis – nodrošināt vietējās pārvaldes efektīvu darbību un aizsargāt demokrātisko valsts iekārtu. Ja pašvaldības domes deputāts neprot valsts valodu C līmeņa 1.pakāpē, viņš nespēj veikt pašvaldības domes deputāta amata pienākumus, kas nozīmē, ka netiek nodrošināta likumā noteikto pašvaldības funkciju pienācīga izpilde. Deputāta pilnvaru anulēšana ir piemērots līdzeklis leģitīma mērķa sasniegšanai, jo ar to tiek uzlabota pašvaldību darba kvalitāte un nodrošināta vietējās pārvaldes efektīva darbība. Ievērojot to, ka pašvaldības domes deputātam, kas neprot valsts valodu nepieciešamajā līmenī, tiek dota iespēja sešu mēnešu laikā apgūt valsts valodu nepieciešamajā līmenī, turklāt vēl par pašvaldības līdzekļiem, nav saudzējošāku līdzekļu leģitīmā mērķa sasniegšanai par deputāta pilnvaru anulēšanu, ja deputāta prasmes arī pēc minētā sešu mēnešu termiņa joprojām neatbilst nepieciešamajam līmenim vai viņš atkārtoti neierodas uz valsts valodas prasmes pārbaudi. Proti, nav citu līdzekļu, kā risināt šo situāciju, jo bez valsts valodas prasmes nepieciešamajā līmenī pašvaldības domes deputāts nespēj pienācīgi veikt savus deputāta amata pienākumus.

Neprotot un nelietojot valsts valodu nepieciešamajā līmenī, pašvaldības domes deputāts nepilda deputāta amata pienākumus nepieciešamajā apjomā. Kā norādījusi Satversmes tiesa 2013.gada 7.novembra spriedumā lietā Nr.2012-24-03, sabiedrības interesēs ir tas, lai deputāts savus pienākumus pildītu pienācīgi.

Labums, ko sabiedrība iegūst, anulējot šajā gadījumā deputāta pilnvaras, ir būtiski lielāks par deputāta tiesību ierobežojumu. Deputāta pilnvaru anulēšana ir samērīga, ja deputāts pēc tam, kad pagāja sešu mēnešu termiņš, kurā viņam bija noteikts pienākums apgūt valsts valodu par pašvaldības līdzekļiem, joprojām neprot valsts valodu C līmeņa 1.pakāpē vai atkārtoti nav ieradies uz valsts valodas prasmes pārbaudi.

Atbildētājam bija iespēja sešu mēnešu laikā uzlabot savas valsts valodas zināšanas un prasmes tā, ka tās atbilstu nepieciešamajam līmenim, bet atbildētājs nav centies apliecināt, ka ir uzlabojis savu valsts valodas prasmi un ka tā atbilst nepieciešamajam līmenim. AT tiesnešu kolēģija arī norādīja, ka prasība par to, ka pašvaldības domes deputātam ir nepieciešams prast valsts valodu nepieciešamajā līmenī, ir objektīva prasība, kas ir nepieciešama, lai nodrošinātu vietējās pārvaldes efektīvu darbību.

AT tiesnešu kolēģija atzina, ka nav pamata vērsties ar pieteikumu Satversmes tiesā, jo īpaši, ka Satversmes tiesa jau ir devusi skaidrojumu par Ministru kabineta 2009.gada 7.jūlija noteikumu Nr.733 "Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Kopienas pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi" (turpmāk – Noteikumi Nr.733) 1.pielikumu (tajā ietverta prasība par valsts valodas prasmi C līmeņa 1.pakāpē), ciktāl tas attiecas uz pašvaldību domju deputātiem, par atbilstošu Satversmes 91. un 101.pantam.

P.s. Vakar Balvu novada domes sēdē deputāts Ivans Baranovs nepiedalījās ("Vadugunij" viņu neizdevās sazvanīt). Balvu novada domes priekšsēdētājs Andris Kazinovskis, lūgts komentēt izveidojušos situāciju, lakoniski paskaidroja, ka respektēs tiesas spriedumu. I.Baranova deputāta mandātu varētu pieņemt Balvu slimnīcas Bērnu nodaļas vecākā māsa Tatjana Aleksejeva.

Baltinavas novadā

Izstāsti savu Latgales segas stāstu!

Ingrīda Zinkovska

Ziemassvētku laikā vairāk piedomājam par rakstaiņiem cimdiem, siltām, adītām zeķēm, stripainām tautiskām segām. Nesen Baltinavas Novada muzejā bija skatāma Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolas Tekstilizstrādājumu dizaina izglītības programmas audzēkņu fotoizstāde "Latgales segas stāsts". Izstāde aizceļoja atpakaļ uz Rēzekni, bet Latgales segas stāsts nebūt nav beidzies.

Kopš seniem laikiem Latgalē viens no populārākajiem un godāturētiem amatiem bija aušana, gandrīz vai katrā mājā darbojās stelles, tapa gan ikdienas saimnieciskajā ritumā vajadzīgie audumi, gan goda reizēm izmantojami – greznāki izstrādājumi. Katras meitas purā bija arī vairākas dažādu krāsu salikumu, rakstu un izmantoto aušanas tehniku segas. Mūsdienās aušanas amata meistarū darbi kļūst aizvien modernāki, vairāk atbilstoši šodienas tekstildizaina modes tendencēm, jo pieaug pieprasījums pēc tādiem izstrādājumiem. Tiesa, daudzas senās aušanas tehnikas sāk izzust, aizvien mazāk paliek amata meistaru, kas tās vēl pieprot un var šīs prasmes nodot jaunajai paaudzei. Arī lētie rūpnieciskie izstrādājumi bieži vien izkonkurē tautas amatnieku darbus.

Kāpēc? Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolas Tekstilizstrādājumu dizaina izglītības programmas skolotāja INESE RATNIECE stāsta, ka Tekstilizstrādājumu dizaina izglītības programma, kuras agrākais nosaukums bija Aušanas nodaļa, skolā darbojas jau vairāk nekā 50 gadus. Lai arī programmas nosaukums laika gaitā mainījies, taču aušana ir viens no pamata profesionālajiem mācību priekšmetiem. Izglītības programmas audzēknes vairāk apgūst mūsdienīga dizaina tekstilizstrādājumu izgatavošanas tehnikas un paņēmienus, tomēr neaizmirstot, ka viss sākas no pamatiem, paralēli apgūst arī tradicionālās aušanas tehnikas, vienlaikus veiksmīgi tās izmantojot mūsdienīga dizaina radīšanā. Šī iemesla rosinātām, Tekstilizstrādājumu dizaina izglītības programmas profesionālo mācību priekšmetu skolotājām Inesei Ratniecei un Lienītei Ratniecei kopā ar skolas projektu koordinatori Ingu Čekšu-Ratnieci radās ideja par "Latgales segas

Foto - no personīga arhīva

Pa istam. Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolas Tekstilizstrādājumu dizaina programmas audzēkne - ekspedīcijas dalībniece pie stellēm Latgalē, kur top sega Latgalei raksturīgajos rakstos.

stāstu", apzinot situāciju Latgales novadā – noskaidrot, cik daudz no šī kultūrvēsturiskā mantojuma vēl ir saglabājies, cik amata meistarū vēl ar aušanu nodarbojas šodien, iemācīties retās, tikai Latgales segām raksturīgās segu aušanas tehnikas. Lai īstenotu šo mērķi, notika vairākas ekspedīcijas uz dažādām vietām Latgalē. Ekspedīciju laikā izveidojās neliela segu foto kolekcija, uzsākta meistarū datu bāzes veidošana. Līdz ar to ieguvējas ir gan skolas audzēknes, kuras turpinās šo amatu, gan tā sabiedrības daļa, kura novērtē šo meistarū radītās vērtības.

"Pieprasījums pēc tradicionālajām segām ir salīdzinoši minimāls, arī informācijas par audējām nav daudz, tāpēc, mūsdiā, svarīgi ir apkopot un radīt pieejamus lielāki sabiedrības daļai šos stāstus par Latgales segām un to darinātājiem, tādējādi padarot bagātāku mūsu kultūrvēsturisko mantojumu, zināmā mērā sagatavojot dāvanu mūsu valstij simtās gadskārtas svētkos. Mūsu profesionālās zināšanas palīdzēs arī izveidot rakstu zīmējumus un tehnisko risinājumu aprakstus, ko ceram turpināt nākotnē. Esam spēruši pirmo soli šajā ceļā un rezultātu, ekspedīcijās iegūto segu fotoizstādi, vēlamies parādīt arī citiem, rosinot un aicinot katru pievienot mūsu Latgales segas stāstiem arī savējo stāstu. Būsim pateicīgi, saņemot segu fotogrāfijas un informāciju par to audēju vai īpašnieku (e-pasts: inese.rat@inbox.lv)," aicina I.Ratniece.

Notikums

3.b labie darbi Balvos

Maruta Sprudzāne

Balvu pamatskolas 3.b klases skolēni ar vecāku, klases audzinātājas un skolas vadības atbalstu izdarījuši lielu un sirsniņu darbu. Viņi sarūpēja dāvanīgas labdarības tirgum, savācot par tām 1110 eiro lielu ziedojumu. Šī nauda tagad ziedota akcijai "Apsnieg eņģeļu koks", lai sniegtu profesionālu palīdzību ļoti slimiem bērniem Latvijā.

Pie 3.b Balvos ciemojās Bērnu paliatīvās aprūpes biedrības vadītāja ārste Anda Jansone un biedrības vecāku iniciatīvas grupas pārstāve Vineta Grigāne-Drande. Viņām bija liels prieks redzēt čaklos un izdomas bagātos skolēnus, kuri ar pieaugušo atbalstu bija īstenojuši tēta Edgara ideju visiem kopā paveikt lielu un vajadzīgu darbu. Proti, septiņpadsmit 3.b klases bērni ar savējiem bija sarūpējuši labdarības tirdziņu. Skolotāja Irēna Biseniece atklāja šos rūpīgos darbus, pārvērstus veiksmes stāstīņos. Tur bija interesanti sveču darinājumi, starp kuriem jo sevišķi izcēlās viena – kolas pudeles izskatā. Bija rūpīgi darinātas putnu barotavas, pašgatavotas eglīšu rotas ar Laimes zīmēm, glīti dāvanu maisiņi, konfekšu ģitāra, brīnišķīgi svečturi un to ietēpi, dāvanu bumbas, pašdarināta glezna, atslēgu turētāji, viens pat ļoti unikāls mākslas darbs, kas tirdziņā, ko sarīkoja Balvu novada Uzņēmēju gada balles vakarā, izpelnījās jo sevišķu uzmanību un par kuru ieguva vislielāko ziedojumu. Ziedotāju pulkam pievienojās visa skola. "Tādi mēs esam - mazi cilvēki, kuros mājā liela sirds," gandarījumu pauda skolotāja Irēna.

Foršā 3.b! Par Balvu pamatskolas skolēnu savāktu ziedojumu, kā atklāja ārste Anda Jansone, biedrības pārstāvji varēs vismaz 50 reizes aizbraukt pie slimiem bērniem ārpus Rīgas. Biedrības mašīna ceļos uz Alūksni, Jelgavu, Skrīveriem, Aizkraukli...

Foto - M.Sprudzāne

Ciemojas Balvu pamatskolā. Daktare Anda Jansone un biedrības pārstāve Vineta Grigāne-Drande skolēnus iepriecināja ar grāmatām, saldumiem un arī stāstiem, kad mīlestība un rūpes spēj uzveikt ļaunas un smagas slimības un palīdz dzīvot tādiem pašiem jaukiem bērniem, kādi ir arī Balvos.

Foto - M.Sprudzāne

Balvu novada domē

15.decembra sēdes lēmumi Deleģē pienākumus

Deleģēja Briežuciema pamatskolas skolotājai Inesei Ozoliņai veikt Briežuciema pamatskolas direktora pienākumus, kas saistās ar līgumu slēgšanu, administratīvo aktu sagatavošanu un izdošanu, uzraudzības, kontroles, izziņas vai sodīšanas funkciju izpildi attiecībā uz Ilgvaru Keišu.

Precizē zemes vienību

Precizēja platību privātpersonai piederošai zemes vienībai "Pipku mājas" Balvu pagastā no 2,3 ha uz 2,01 ha.

Piešķir adresi

Piešķir adresi "Saulgrieži" privātpersonai piederošajai zemei un uz tās esošajām ēkām Balvu pagastā. Tāpat piešķir adresi "Mīčuļi" Balvu pagastā privātpersonai piederošajai zemei un uz tās esošajām ēkām.

Sadala īpašumus

Atļāva atdalīt no nekustamā īpašuma "Dunduri" Bērzpils pagastā zemes vienību 1,2 ha platībā. No atdalītās zemes vienības izveidoja jaunu īpašumu un piešķir nosaukumu "Akmentiņi". Atdalītajai zemes vienībai saglabāja zemes izmantošanas mērķi - zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība. Tāpat atļāva atdalīt no nekustamā īpašuma "Upītes" Viksnas pagastā zemes vienību 15 ha platībā. No atdalītās zemes vienības izveidoja jaunu īpašumu un piešķir tam nosaukumu "Upeskalns". Atdalītajai zemes vienībai saglabāja zemes izmantošanas mērķi - zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība.

Iznomās zemi

Slēgs zemes nomas līgumus: ar Līgu Kokoreviču par zemes vienības Balvu pagastā 0,1164 ha platībā iznomāšanu individuālā augļu dārza vajadzībām uz 5 gadiem; ar Initu Mizu par zemes vienības daļas Tilžas pagastā 6,9 ha platībā iznomāšanu lauksaimniecības vajadzībām uz 10 gadiem; ar zemnieku saimniecību "Doburūči" par zemes vienības daļas Tilžas pagastā 13,15 ha platībā iznomāšanu lauksaimniecības vajadzībām uz 10 gadiem. Tāpat pagarinās noslēgto zemes nomas līgumu ar Aināru Ambarovu par zemes vienības Kubulu pagastā 1,339 ha platībā nomu lauksaimniecības vajadzībām uz 10 gadiem.

Izsolis zemes nomas tiesības

Deputāti akceptēja lēmumu izsolīt nomas zemes vienības daļai Dzirnau ielā 1F, Balvos, 600 m² platībā (zemes gabals bez apbūves tiesībām ar lietošanas mērķi – dabas pamatnes, parki, zaļās zonas un citas rekreācijas nozīmes objektu teritorijas, ja tajās atļautā saimnieciskā darbība nav pieskaitāma pie kāda cita klasifikācijā norādīta lietošanas mērķa, un plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana - jauktas apbūves teritorijas veikparka izveidošanai). Apstiprināja arī zemes vienības daļas Dzirnau ielā 1F, Balvos, Balvu novadā, 600 m² platībā nomas tiesību izsoles sākumcenu 1,5 % no zemes kadastrālās vērtības - EUR 0,58 gadā. Izsole notiks 10.janvārī.

Atļauj noslēgt apakšnomas līgumus

Atļāva Fjedoram Čerezovam noslēgt zemes apakšnomas līgumu ar Elvi Supi par zemes vienības Bērzkalnes pagastā 3,5 ha platībā iznomāšanu lauksaimniecības vajadzībām. Tāpat atļāva LKS "Rota" noslēgt zemes apakšnomas līgumu ar zemnieku saimniecību "Doburūči" par zemes vienības Tilžas pagastā 9 ha platībā iznomāšanu lauksaimniecības vajadzībām, kā arī ar zemnieku saimniecību "Ābelītes 2002" par zemes vienības Tilžas pagastā 14,9524 ha platībā iznomāšanu lauksaimniecības vajadzībām.

Izbeidz zemes nomas līgumu

Nolēma izbeigt zemes nomas līgumu ar Ainu Dzanušku par vienības nomu Vectilžas pagastā 9,3 ha platībā.

Nodibina ceļa servitūtu

Nodibināja reālservitūtu – ceļa servitūtu zemes vienībā Bērzpils pagastā par labu nekustamajam īpašumam "Tiltiņi" Bērzpils pagastā, piešķirot tiesību uz braucamo ceļu ne mazāk kā 2,5 m platumā un 90 m garumā. Slēgs ceļa servitūta līgumu ar Rolandu Keibenieku par reālservitūtu – ceļa servitūta nodibināšanu uz nenoteiktu laiku. Tāpat nodibināja reālservitūtu – ceļa servitūtu zemes vienībā Balvu pagastā par labu nekustamajam īpašumam "Vīteņi" Balvu pagastā, piešķirot tiesību uz braucamo ceļu ne mazāk kā 2,5 m platumā un 45 m garumā. Slēgs ceļa servitūta līgumu ar Skaidrīti Sarkani par reālservitūtu – ceļa servitūta nodibināšanu uz nenoteiktu laiku.

* Turpinājums 14.lpp.

Vīlakas novadā

Gatavs turēt roku uz pulsa un attīstīt biznesu

Daudziem ceļš uz sava uzņēmuma dibināšanu sākas brīdī, kad cilvēks saprot – līdz šim jau sasniegts daudz, taču jāiet tālāk. Arī AMADEUS LEVSTAV no Zviedrijas pēc vairākiem biznesā aizvadītiem gadiem spēris šķietami drosmīgu soli un nolēmis veco sovhoza darbnīcu teritorijā Vīlakā atvērt palešu ražotni. Jaunais uzņēmējs ir pārliecināts, - katrā biznesā ir kaut kas, ko var vinnēt un zaudēt. Kā būs šoreiz, rādīs tikai laiks, taču zaudēt Amadeus nebaidās.

Biznesa vidē jaunajam zviedru uzņēmējam nebūt nav sveša, jo Amadeusa vecākiem Zviedrijā pieder skaistumkopšanas saloni, savukārt viņš pats ar gadu vecāko brāli 2009. gadā uzsāka uzņēmējdarbību, uzpērkot un atjaunojot vecās koka paletes. "Tas bizness joprojām eksistē, taču tagad tajā vairāk darbojas brālis. Savukārt jaunā ražotne Vīlakā būs Zviedrijas uzņēmuma filiāle un tā atradīsies manā pārziņā. Mans un brāļa kopīgais mērķis ir veidot kopīgā uzņēmuma starptautisko atpazīstamību, uz ko arī tieksimies," skaidro Amadeus. Lai sāktu un attīstītu koka palešu ražošanas biznesu Latvijā, jaunajam uzņēmējam bija viss – zināšanas, vairāku gadu darba pieredze šajā jomā Zviedrijā un arī vajadzīgie kontakti. Viņš nevilcinājās un ķērās pie idejas īstenošanas jomā, kuru pārziņāja vislabāk. Taču kādēļ par biznesam piemērotu vidi izvēlēja tieši Vīlaka, nevis kāda cita Latvijas pilsēta? Kā izrādās, tam ir vairāki iemesli. Viens no tiem ir nejauša iepazīšanās ar bijušo balvenieti Alīnu Cvetkovu, kura pēc pusotra gada draudzības nākamnedēļ Maltā kļūs par Amadeusa sievu.

Apgrīzienus uzņem pamazām

Ar jaunās ražotnes īpašnieku norunājam tikšanos pašā notikumu epicentrā Vīlakā, kur visapkārt vērojama liela rosība. Uzņēmējs angļu valodā strādniekiem dod norādījumus, savukārt Alīna tos steidz pārtulkot, jo valodas barjeras dēļ pagaidām saziņa ar darba devējiem notiek tikai tā. Jaunie īpašnieki izrāda plašo teritoriju un stāsta, ka pirmais darbs, ar ko viņi sāka, bija vecās sovhoza darbnīcu teritorijas labiekārtošana un sakopšana. Strādnieki izcirta apkārtnē saaugušos krūmus un iztīrīja grāvsmalas, sakārtoja piebraucamos ceļus. Pamatīgas pārmaiņas piedzīvoja arī pati bijušo darbnīcu ēka, kurā no jauna izbetonēja grīdas un ierīkoja telpas ražošanas iekārtām.

Šķiet, ne vienam vien var rasties jautājums, kādēļ uzņēmuma īpašnieks investē milzīgus finanšu līdzekļus un praktiski no nulles veido ražotni tik depresīvā reģionā kā Latgale? Taču uzņēmējam uz to atbilde viena, - salīdzinājumā ar Eiropu, šeit viss ir lētāks. Tai skaitā koksne, kas ir galvenais izejmateriāls, no kā ražo koka paletes. "Viss ir loģiski. Koks šeit maksā lētāk, viss pārējais arī, līdz ar to lielākas iespējas attīstīt biznesu," skaidro Amadeus.

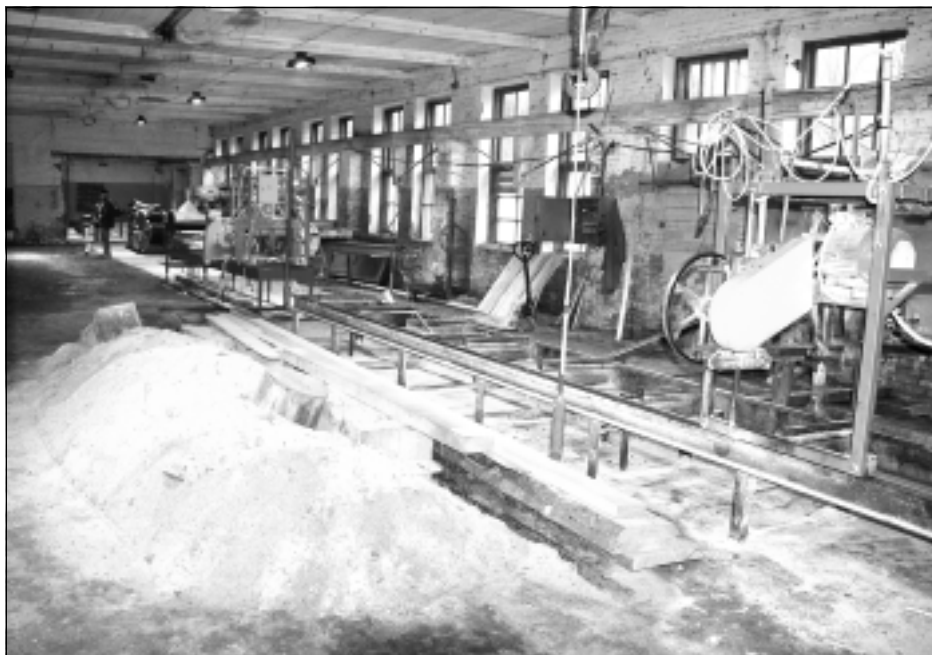
Būs vajadzīga lielāka komanda

Kamēr ražošanas līnija vēl top, speciālisti jau iepērk kokmateriālu, kura, kā uzskata jaunais uzņēmējs, Latgalē vēl pietiek. Tiesa gan, ir viens nosacījums - palešu ražošanai der tikai skujkoks un lapukoks, turklāt diametrā ne mazāks par 18cm. "Mežu šeit ir daudz, bet noteicošais faktors, protams, ir cena un koka diametrs," teic Amadeus Levstav.

Uzņēmējs atklāj, - jaunā ražošanas uzņēmuma pamatprodukts būs dažādu izmēru

Dzimuši biznesam. Amadeus pēc profesijas ir lidmašīnu tehniķis, savukārt Alīna studējusi uzņēmējdarbību, taču viņi abi dzimuši biznesmeņu ģimenēs. "Tajā gadā, kad es nācu pasaulē, vecāki Vīlakā uzsāka uzņēmējdarbību, ar ko nodarbojas joprojām. Varētu pat teikt, ka biznesa vidē arī esmu augusi, tādēļ mani šīs lietas interesē," atklāj Alīna. Savukārt Amadeusa vecākiem pieder bizness Zviedrijā. Jautāts, kurā no valstīm jaunā ģimene nolēmusi apmesties uz palikšanu, jaunais uzņēmējs atklāj, ka tā būs Latvija. "Patiesībā Latvija ir jauka valsts, vienīgi cilvēki šeit varbūt ir nedaudz inertāki un kūtrāki nekā citviet, taču pie tā jau sāku pierast. Turklāt tagad pasaulē valda liela nedrošība, tādēļ savā ziņā šeit uzturēties ir pat labāk," uzskata Amadeus.

Darbam gatavi. Neapšaubāmi, kokapstrādes bizness prasa lielus ieguldījumus, jo nepieciešamas ne vien ražošanas telpas, bet arī ļoti dārgas iekārtas un materiāli, ko zviedru uzņēmējs Amadeus Levstav spējis nodrošināt no personīgajiem līdzekļiem, bez Eiropas projektu naudas piesaistes un jebkādam citām atbalsta programmām.

koka paletes, kas paredzētas realizācijai Eiropas tirgū. Pašreiz radīti visi priekšnosacījumi, lai jau janvāra sākumā ražotne sāktu intensīvi strādāt. Turklāt izdevies nokomplektēt labu tehnoloģisko bāzi, jo iekārtas vienlaikus ir gan universālas, gan piedāvā daudzveidīgas iespējas, kas būtiski atvieglos darbu. Patlaban uzņēmums nodarbina piecus cilvēkus uz vietas Vīlakā, un vēl pieci strādā birojā Rīgā, kur apzina cenas un meklē noieta tirgu. Tie visi ir darbinieki ar pieredzi. Neapšaubāmi, profesionālu kadru jautājums ikvienā uzņēmumā ir noteicošais, jo no tā vislielākajā mērā atkarīgs darba process un kvalitāte. Šajā ziņā, - atzīst Amadeus, ražotnes atvēršana Vīlakā ir pat sava veida priekšrocība, jo cilvēki pazīst viens otru un zina, kurš ir krietns strādnieks un kurš nespēs tikt galā. "Ja nebūs pietiekams skaits darbinieku, mēs tos noteikti atradīsim, jo nebaidāmie darbspēka trūkuma dēļ aizvērt ražotni. Mūsu uzņēmumā jau strādā

labi un kvalificēti speciālisti - varbūt ne tik daudz izglītības, bet tieši pieredzes ziņā. Pagaidām viņu nav daudz, taču jau pavisam drīz - janvāra beigās, būs vajadzīgi vēl vismaz 30 strādnieki bez kaitīgiem ieradumiem nopietnam darbam. Esam publicējuši sludinājumus internetā, meklējuši darbiniekus caur NVA Balvu filiāli, un jāteic, atsaucība ir ļoti liela gan no Vīlakas, gan Balvu novada," situāciju skaidro Alīna Cvetkova.

Jaunie uzņēmēji izplānojuši, - tiklīdz komanda būs nokomplektēta, Vīlakā ieradīsies profesionālis, kurš pārziņā visas tehnoloģijas, un īsā termiņā apmācīs topošos darbiniekus: "Katrs cilvēks, kurš strādās ražošanas līnijā, atbildēs par savu iekārtu, tādēļ vienam strādniekam nebūs jāpārziņā viss ražošanas process. Galvenais, lai darbinieks laikus būtu darbā, jo, tiklīdz viena cilvēka nav, process apstājas, un ražošana pilnvērtīgi nevar notikt."

Disciplīnu noteiks iekšējās kārtības noteikumi

Lai ražotnē nodrošinātu kārtību un nepiedzīvotu daudzu mūspuses kokapstrādes uzņēmumu likstas ar darbiniekiem, kuri no darba devēju redzesloka mēdz pazust jau nākamajā dienā pēc algas saņemšanas, Amadeus un Alīna izstrādājuši īpašus noteikumus. Tie izlikti visiem redzamā vietā acu priekšā, turklāt katram darbiniekam iedots viens eksemplārs *uz rokas*, lai to kārtīgi izstudētu mājās. Piemēram, viens no iekšējās kārtības noteikumu punktiem paredz, ka, pirmo reizi ierodoties darbā alkohola reibumā, vispirms izteiks brīdinājumu, taču otrajā jau diemžēl būs jāšķiras no darba. Šajā ziņā jauno uzņēmēju nostāja ir strikta: "Jau tagad varam pateikt, ka neturēsim darbinieku tikai tādēļ, ka nevaram atrast citu. Tā nav. Ja vajadzēs, sameklēsim un atvedīsim pat no Rīgas. Mums ir nopietns uzņēmums, kas orientējas uz eksportu un kvalitāti, ražošanas apjomi plānoti apjomīgi, tādēļ jāstrādā atbildīgi."

Galvenais - nodrošināt apjomu

Kokapstrādē konkurence ir milzīga, un, vaicāts par to, kas ir jaunā uzņēmuma *stiprās puses*, Amadeus nevilcinoties atbild: "Viennozīmīgi tā ir cena, par kādu varēsim piedāvāt savu produktu - gatavās paletes. Ar to arī atšķiramies no saviem konkurentiem, kuru šajā tirgū netrūkst." Uzņēmējs atzīst, ka pašreiz satraukums varētu būt par to, vai produkciju spēs saražot tik lielā apjomā, cik klients vēlēties, vai būs kvalificēts darbspēks un motivācija strādāt atbildīgi. Par produkcijas noieta tirgu raižu nav, jo ir nodibināti kontakti, sadarbība ar transporta uzņēmumiem, turklāt firmai Zviedrijā pašai ir savs transports. "Pašreizējais plāns, uzsākot ražošanu, ir vismaz 15 fūres ar gatavo produkciju nedēļā. Tas nav daudz, taču, laukum ejot, prognozēju, ka apjomam vajadzētu palielināties. Esam gatavi strādāt un novadā radīt jaunas darbavietas. Kā veiksies, rādīs laiks," teic zviedru uzņēmējs.

Lappusi sagatavoja S.Karavoičika

Dzīve

Dvēseles nospiedumi mūža garumā

Baltinaviete FELICIANA AVIŠĀNE šogad piedalījās maija dziedājumos, kas notika ne vien pie ceļmalu un ciemu krustiem, bet arī pie lielā krusta Baltinavas katoļu baznīcas dārzā. Viņa klātesošajiem pastāstīja par maija dziedājumu vēsturi, kā arī *značku* vilkšanu, kurā nebija skubināmi piedalīties ne bērni, ne pieaugušie. Tagad draudzes locekle pārdzīvo, vai *značku* (zīmītes ar uzdevumiem ticības stiprināšanai) vilkšana notikusi pietiekami cienīgi. Viņa secina, ka arī Advente šogad pagājusi, mazāk apmeklējot baznīcu. Tas veselības problēmu dēļ, ārsti konstatējuši sirds vājumu, bet Dievam visu mūžu viņa kalpojusi citīgi, arī savai profesijai. Notikumu un dvēselisku pārdzīvojumu garajā mūžā sakrājis daudz, par ko viņa arī dalījās atmiņās.

Ceļš uz baznīcu turpinās

Tagad F.Avišāne dzīvo novada pašvaldībai piederošā koka mājā, bet pirms tam sanācis dzīvot privātpašnieku mājās, kuras bija jāatstāj gan valstī notiekošo politisko un ekonomisko pārmaiņu, gan saimnieku gribas rezultātā. Piedzima Feliciana pagājušā gadsimta trīsdesmito gadu sākumā Rēzeknes novada Bērzgalē kā trešā, jaunākā meita ģimenē. Viņa vēl nebija dzimusi, kad novembrī, tuvējā ezerā, noslika tēvs, kuru atrada tikai aprīlī. Feliciana piedzima jūnijā. "Kaimiņu sievas bija mudinājušas māti atbrīvoties no manis vēl nedzimušas, bet viņai sapnī parādījies tēvs, kurš teicis: tā tev būs meita, kas vecumā maizi dos," atceras sarunu biedre. Mūža nogali māte gan aizvadīja pie vidējās meitas, jo vecākā nomira 12 gadu vecumā ar plaušu karsoni, bet Feliciana regulāri apciemoja māti līdz viņas mūža galam. Tāpat arī māsū. Māte daudz strādāja, lai meitas izaudzinātu. Feliciana izrādījās žiperīga meitene. Uz baznīcu no vecāku mājām vajadzēja iet pāri silam piecus kilometrus, bet viņa nebaidījās. "Vienmēr atceros, kā Lieldienu sestdienā no baznīcas nesu svētīto ūdeni, nesu ogles no ugunsкура, ko dedzināja baznīcas dārzā," viņa atceras. Reizēm meitene gāja arī uz Sarkanu baznīcu, kur atrodas Brīnumdarītājas Dievmātes svētbilde. Pirms ieiet baznīcā, tai vajadzēja uz ceļgaliem apiet apkārt, tāda bija paraža. Vietējo pamatskolu viņa pabeidza ar *sarkano* diplomu un iestājās Rēzeknes pedagoģiskajā skolā, kur mācījās arī divi nākamie Balvu rajona partijas komitejas funkcionāri. Reiz eksāmenu laikā skolniece aizgāja uz baznīcu, kur viņu pieķēra skolas grupa, kura sekoja pedagoģiskās skolas audzēkņu gaitām. Tam sekoja izjautāšana un kaunināšana, bet no baznīcas jaunieta neatteicās, turpinot to apmeklēt arī vēlāk, jau strādājot skolā, tikai citā vietā - ne tajā, kur dzīvoja un strādāja. Jaunā skolotāja strādāja vairākās lauku pamatskolās Baltinavas pusē, kuras ar laiku likvidēja, tad Baltinavas internātskolā, bet pensijā aizgāja kā Baltinavas Kristīgās internātpamatskolas matemātikas skolotāja pagājušā gadsimta 90.gadu sākumā.

Uztur saikni ar bijušajiem audzēkņiem

Labā atmiņā bijušajai skolotājai palicis Baltinavas Kristīgajā internātpamatskolā pavadītais laiks, kad skolēniem bija atļauts un vajadzēja strādāt. Skolai bija savs augļu dārzs, sava zeme, kur bērni strādāja, sagādājot sev ne tikai nepieciešamo, bet apgūstot arī darba iemaņas un gūstot darba prieku. "Skolotāju kolektīvs bija labs. Klases lielas - 15-18 skolēni katrā. Centāties it visur piedalīties un izcīnīt pirmās vietas," atceras skolotāja. Viņa vēl joprojām uztur saikni ar atsevišķiem bijušajiem audzēkņiem. Viens no skolotājas audzēkņiem apciemojis skolotāju, abi aizgājuši apskatīties skolu, par ko viņam bijis liels izbrīns, ka tagad skolas audzēkņi dzīvo nelielās istabīnās, labi izremontētās telpās. Šim audzēkņim bija dzīva vecmamma, pēc kuras nāves viņas dzīvoklim vajadzēja nonākt mantojumā mazdēlam, bet tagad vīrietis dzīvo pansionātā. Vēl divi citi audzēkņi ir veiksmīgi nodibinājuši ģimenes, atraduši darbu, strādā un dzīvo Latvijas divās pretējās malās. Skolotāju atceras un apciemo. Sīrnsnīgas attiecības Feliciana izveidojušas ar mirušās māsas dēlu, kurš ar ģimeni dzīvo Rēzeknē. "Mūs saista garīgā tuvība, jo, vēl skolnieks būdams, viņš daudz lasīja grāmatas. Es arī viņam tās pirkmu," viņa atceras. Māsas dēls parūpējies, lai tante nebūtu

Foto - A.Kirsanovs

Pie priesteru dāvinātajām svētbildītēm. Patiesu prieku Feliciana Avišānei sagādā priesteru dāvinātās svētbildītes gan personīgi, gan atsūtītās pa pastu. Te ir Sergeja Ivanova dāvinātā dominikāņu klostera ēkas Lietuvā svētbildīte, kā arī Feliksa Šneveļa, Andra Kravaļa un citu priesteru dāvinātās svētbildītes.

viena, uzdāvinot viņai Lordu - pamatīgi apaļu kaķi, kurš katru ienācēju gatavs apķert ar ķepām un samīļot. Par savu dzīvi Feliciana saka: "Acīmredzot Dievs man tādu mūžu lēmis..."

Atmiņā paliekoši mirkļi

Ilgus gadus apmeklējot dievnamus, F.Avišānei izveidojušas sīrnsnīgas attiecības ar vairākiem priesteriem. Viņa neieņem amatus draudzē, bet palīdz, kad tas nepieciešams. Piemēram, pavasarī, maija dziedājumu laikā, kad katehēte Rudīte Laganovska palūdza Feliciana pastāstīt par maija dziedājumu vēsturi un tradīcijām jaunajai Baltinavas paaudzei, kā arī citiem interesentiem, kas bija pulcējušies baznīcas dārzā pie lielā krusta. Viņai ir dažādas grāmatas par ticību, bet īpaši sirdij tuvas sprediķu grāmatas, ko uzrakstījuši pazīstami priesteri. Viena no tām - aizsaulē aizgājušā Baltinavas Romas katoļu draudzes prāvesta Jāņa Svilāna grāmata "Sprediķi" ar ierakstu no viņa paša. Ļoti labi sprediķi ar piemēriem no dzīves. Tagad tā dus neraksta. Sirdi iekritis mirklis no prāvesta pēdējām mūža dienām, kad draudzes locekle veica mājkalpotājas pienākumus viņa mājās. "Ziemassvētkos biju uzdāvinājusi prāvestam atklātnīti ar mūziku. Ikreiz, kad iegāju prāvesta istabiņā, atklātnīte bija atvērta un no tās skanēja dziesmas "Klusa nakts, svēta nakts" melodija. Vienā rītā prāvests neiznāca no savas istabiņas, jo bija smagi saslimis un drīz vien aizmīga mūža miegā," viņa atceras. Sīrnsnīgas attiecības Feliciana izveidojušas ar priesteri Ivaru Viģuli, kurš tagad kalpo Gaigalavas draudzē. Kādā reizē priesteris aizvedis viņu uz Gaigalavu, kur kristiete bija pārsteigta par mazo apmeklētāju skaitu baznīcā - tikai dažas sievietes un kāds vīrietis. "Baltinavā cilvēki dievkalpojumu apmeklē daudz kuplākā skaitā," secina draudzes locekle. Feliciana dzīvo līdz ar priesteru Sergeja Ivanova gaitām, kurš gadu kalpoja Šķilbēnu un Baltinavas katoļu draudzēs, bet tagad dzīvo Lietuvā, Viļņā, dominikāņu klosterī, turpina mācības Varšavā, lai iegūtu doktora grādu, ir sekmīgi nokārtojis eksāmenus - tikai uz četriniekiem un pieciniekiem, un raksta diplomdarbu. Viņš nācis no mūspuses. Draudzes locekli cienījamās gados neaizmirst apraudzīt arī prāvests Felikss Šnevels. Tāpat viņa dzīvo līdz ar norisēm Baltinavas Romas katoļu draudzē, ko vada prāvests Staņislavs Prikulis. Pārdzīvo, ka jaunajam prāvestam daudz pienākumu gan garīgajā, gan saimnieciskajā jomā. Viņš apņēmis pabeigt prāvesta Babra iesāktu ēkas būvniecību, lai pārveidotu to par naktsmītni svētceļniekiem. Kad Feliciana kļuva slikti ar veselību dievkalpojuma laikā, prāvests paaicināja viņu, lai dotu slimnieka svētību. Savstarpējās rūpes un cieņa vienam pret otru uztur cilvēcisku līdzjutību un stipru ticības garu.

Sarunas noslēgumā Feliciana atcerējās nostāstu par eņģeli, kurš ar svāriem stāvēja pie baznīcas vārtiem, lai nosvērtu cilvēku lūgšanu patiesumu. Ar apņemšanos cilvēki devās baznīcā, bet, iznākot no tās pēc Svētās Mises, svāri nenoslēcās no lūgšanu smaguma, jo, raugi, Mises laikā lūdzēju domas bija gājušas nevis Dieva, bet citus ceļus.

Īsumā

Balveniešu darbi kalendārā "Solis gleznā"

Lai tuvinātu vēsturiskās vērtības un mūsdienīgo, rosinot bērnus un jauniešus pievērsties Latvijas mākslas vēstures izziņai un interpretācijai ar interaktīvo izglītības tehnoloģiju palīdzību, notika konkurss skolu jauniešiem "Solis gleznā". Konkursa organizatori saņēma 321 darbu no 80 Latvijas skolām ar interpretācijām par četrus Latvijas glezniecības meistarus - J.Rozentālu, J.Valtera, Ģ.Eliasa un V.Purviša - daiļradi, no kuriem 13 bērnu un jauniešu fotogrāfijas, tostarp divas no Balvu Mākslas skolas, kas ataino latviešu glezniecības meistarību darbus, iekļautas īpašā 2017.gada kalendārā, kas jau piekto reizi tapis UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un izglītības uzņēmuma "Lielvārds" konkursā "Darini kalendāru". Šogad tā devīze bija "Solis gleznā".

Balvu Mākslas skolas 7.klases audzēkņi kopā ar skolotāju Anitu Kairīšu interpretēja divus mākslas darbus - J.Rozentāla gleznu "Vasara Kurzemē" un J.Valtera gleznu "Gleznotājs". Gleznā "Vasara Kurzemē" iemūžinātajos tēlos iejutās Nikola Tokareva un Gustavs Kairīšs (3 gadi). Fotogrāfijā mākslas darba "Vasara Kurzemē" interpretējumā iemūžināts ar nosaukumu "Pie Balvu ezera". Savukārt J.Valtera gleznas "Gleznotājs" galvenajā tēlā iejutās Niks Kevins Petrovs, kuru grimēja Anete Viģule, bet galvenais rekvizītu izkārtotājs bija Sandis Livzenieks. Rekvizītos izmantotas lietas un detaļas no skolotājas skapja. Rezultātā Balvu parka ainavā jaunie mākslinieki iemūžināja fotogrāfiju ar nosaukumu "Gleznotājs". Abi iesniegtie darbi arī iekļuva laureātu sarakstā, ko decembra sākumā godināja Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā. Bērni un jaunieši dalījās pieredzē par to, kā tapis katrs darbs un kādas emocijas radījis solis gleznā citā laikā.

Tuvojoties Latvijas simtgadei, vairākiem izciliem latviešu gleznotājiem aprit apaļas jubilejas. 2016.gadā atzīmēta Jaņa Rozentāla 150. gadadiena, 2017.gadā aprit 130 gadi kopš Ģederta Eliasa, 145 gadi kopš Vilhelma Purviša un 148 gadi kopš Johana Valtera dzimšanas. Šo gleznotāju darbi ir daļa no Latvijas kultūras kanona. Viņi veidojuši latviešu kultūru caur mākslu, pratuši savos darbos ietekmēt no dažādām kultūrām un mākslas skolu tradīcijām, bet vienmēr savā mākslinieciskajā izteiksmes veidā pratuši saglabāt un izcelt tautas vērtības un radīt latviešu mākslas estētikas principus.

Foto - no personīgā arhīva

Jaunais gleznotājs. Balvenieši kalendāra veidotājiem piedāvāja savu J.Valtera gleznas "Gleznotājs" interpretāciju Balvu parkā.

Foto - no personīgā arhīva

"Pie Balvu ezera". J.Rozentāla gleznai "Vasara Kurzemē" skolas audzēkņi pielāgoja līdzīgu skatu pie Balvu ezera.

skarbaiss valdzinājums

Foto - no personīgā arhīva

Nogurušas, bet laimīgas. Egitu (pirmā no labās) sajūsmināja Islandes elpu aizraujošie dabasskati. Visiem, kas gatavojas apmeklēt šo skarbo ziemeļzemi, viņa iesaka noteikti apskatīt ūdenskritumus, kas no katra skatu punkta izskatās citādāk. Viņa uzskata, ka Islande visskaistāk izskatās ziemā, kad kalni klāti ar vizuālo sniegu un viss apkārt ir tīrs un balts.

Foto - no personīgā arhīva

Virgotne sasniegta! Ne mazums pozitīvu emociju latviešu ceļotāji guva, uzkāpjot Esja jeb Steinn kalnā. Pēc divas ar pusi stundas ilgušā kāpiena latvieši, tostarp Egita (foto), atstāja ierakstu virsotnes Kalna grāmatā. Drosmīgākie varēja turpināt kāpienu stāvajā, apledošajā smailē, tomēr Egita neriskēja, jo tas bija ļoti bīstami. Par to, cik auksti tur bija, liecināja ceļotāju ledū sasalušie cimdi, drēbes un mobilie tālruņi.

Grafiti ar praktisku pielietojumu. Viena no lietām, kas Reikjavīkā Egitu sajūsmināja, bija grafiti zīmējumi uz māju sienām, jo tie atgādināja īstas gleznas. Patiesībā daudzi no tiem patiešām izradījās pasaulē iecienītu mākslinieku darbi.

Taču dažiem attēliem piemita arī praktiska nozīme, piemēram, uz kādas mājas sienas grafiti mākslinieks bija attēlojis, kā pareizi sasieta kaklasaiti.

Foto - no personīgā arhīva

Pašiem savi zirgi. Islandē audzē īpašus, tikai šai zemei raksturīgus zirgus, ar kuriem viņi lepojas un ļoti aizsargā šķirnes tīrāsību.

Foto - no personīgā arhīva

Brīvbrīdi sagatavoja I.Tušinska

CILVĒK ZIŅAS

Kad vienviet satiekas dažādas paaudzes

Lūcijas dienā Balvu novada Sociālajā dienestā vientuļi cilvēki pateicības un prieka stundu "Lūcijas dienas gaismas stars" pavadīja kopā ar Balvu Bērnu un jauniešu centra audzēkņiem. Pasākuma vadītāja Ina Bankova sprieda, ka pēc Lūcijas svētkiem diena paliek par vistas nagu garāka. Tāpat viņa atgādināja, ka Svētās Lūcijas svētki ir sena zviedru tradīcija, kas nodēvēta itāļu mocekles vārdā. "Latvijā to sāka svinēt ar 1991.gadu. LNT ziņu diktores Ilze Dobeles, kura kādreiz kronēta par Lūciju, savulaik atklāja, ka sanācis misēklis ar sveču kroni – aizsvilušies pat mati. Tik traki mēs šodien nedarbosimies," solīja Ina. Par to, ka Lūcijas vārds nozīmē gaismu, zināja teikt pašvaldības sociālā dzīvokļa iemītniece Lūcija Logina: "Kad strādāju par apkopēju Gaiļezera slimnīcā, man nereti miļi teica, ka tu kā saulīte ienāc! Bērni un jaunieši Lūcijas svētkus svinējam baznīcā. Tolaik, piemēram, Baltinavā nebija pat brīvu vietu. Kas tagad? Komunistu laikos baznīcas bija ļaudīm pilnas, bet šobrīd pustukšas."

"Mūsu laikā TĀ nedejoja!" Sirmgalvjī, noskatoties jauniešu deju, smēja, ka viņu laikā tā neviens nav dejojis. "Mums bija "Tūdaliņ, tāgadiņ", viņi paskaidroja.

Iesaistās dažādos uzdevumos. Jauniešu mudināti, klātesošie labprāt izpildīja dažādus uzdevumus, piemēram, reanimēja tautasdziesmas, kuru rindiņas bija sagrieztas uz vairākām papīra strēmelēm, kā arī atpazīna ticējumus par Ziemassvētkiem. Turpiniet arī jūs - "Ja ap Ziemassvētkiem daudz sniega, tad..."

NEDĒĻAS CITĀTS

"Citam vēderā naudas vairāk nekā maciņā..."

(No divu mediķu sarunas pēc monētas izņemšanas no mazā pacienta kuņģa)

Redakcija atvairina visiem, kurus "Cilvēkziņas" aizvainojušas vai aizvainos

Pirmssvētku laiks

Naudu vai gredzenus aploksnē nesūtiet!

Gada nogale tradicionāli ir noslogota daudzu jomu darbiniekiem. Spraiga tā ir arī pastā strādājošajiem. Balvu 1.pasta nodaļā ievērojami palielinājies sūtījumu skaits, cilvēki izvēlas un pērk krāsainās apsveikumu kartītes un nākamā gada kalendārus.

Kādi ir populārākie sūtījumu veidi, kas jāzina par to nosūtīšanu, - uz šiem un citiem jautājumiem aicināju atbildēt VAS "Latvijas Pasts" sabiedrisko attiecību speciālisti VINETU DANIELSONI.

Vai tiesa, ka decembrī pastā sūtījumu skaits dubultojas?

-Tā ir. Vidēji dienā darbinieki apstrādā 25 tūkstošus vēstuļu korespondences sūtījumus, bet decembrī to skaits dubultojas un sasniedz aptuveni 50 tūkstošus vienību dienā. Palielinās arī nosūtīto pastkaršu skaits. Ziemassvētku un Jaunā gada apsveikumi pārsvarā ceļo Latvijas teritorijas robežās, savukārt saziņā ar ārvalstīm svētku laikā visvairāk vēstuļu korespondences sūtījumu ir uz Lielbritāniju, Īriju, Vāciju un Krieviju.

Arī Balvu pasta nodaļā darbdienas ir spraižas. Iedzīvotāji ir aktīvi abonētāji - ik dienu noformē vairākus abonementus reģionālajam laikrakstam "Vaduguns", žurnālam "Ieva" un arī izdevumam "Lauku Avīze". Iedzīvotāji sūta sīpkakas, kas lielākoties aizceļo uz Lielbritāniju, Vāciju un Amerikas Savienotajām Valstīm. Balvenieši iecienījuši internetveikalu pakalpojumus, jo savas pasūtītās preces var saņemt jau nākamajā dienā. Pastā ik dienu izsniedz vairākus šādus sūtījumus.

Ko ir svarīgi zināt, nosūtot dažāda veida paciņas?

-Nosūtot dāvanas un svētku sveicienus, jāņem vērā attālums līdz adresāta valstij. Jo tālāks galamērķis, jo, iespējams, ilgāku laiku sūtījums pavadīs ceļā, sevišķi, ja starp valstīm nav tiešas aviosatiksmes. Tas jāņem vērā, iepērkoties arī populārākajos ārvalstu internetveikalos. Sūtījumi no Ķīnas un citu Āzijas valstu veikaliem uz Latviju ceļo tranzītā. Arī starp Eiropas valstīm tas var būt ilgs laiks, jo izmanto arī kravu pārvadājumus pa sauszemi. Tādā veidā sūtījums tranzītā var uzkavēties līdz pat divām nedēļām. Ne mazāk būtiska ir precīza adrese - ne tikai pareizi uzrakstīts ielas nosaukums, mājas vai dzīvokļa numurs, bet arī indekss. Lai gan arī ar kļūdainu indeksu sūtījums sasniegs adresātu, taču noteikti tas būs ilgāks gaidīšanas laiks. Pie reizes atgādināšu, ka der pārliecināties, vai sūtījums ir atbilstoši apmaksāts. Ja to noformē pasta nodaļā, tad vērtību precīzi noteiks darbinieks, bet, ja to dara pats sūtītājs, tad datus vēlams

pārbaudīt, izmantojot pasta mājaslapā ievietoto cenrādi vai arī kalkulatoru.

Vai vēstuļu korespondencē drīkst ievietot naudu vai sīkas dāvaniņas?

-Aizliegti sūtījumi ar šaujamočiem, priekšmetiem, kas paredzēti uzbrukumam, narkotikas, psihotropās vielas, pornogrāfiska rakstura materiāli, spirts, indes, skābes, citas viegli uzliesmojošas vielas. Vēstulēs aizliegts ievietot naudu, vērtspapirus, dārgmetālus, juvelierizstrādājumus. Jāņem vērā arī tas, kādi ir sūtījumu aizliegumi katrai valstij. Jāatceras, ka ar aviopastu nedrīkst sūtīt virkni sadzīves priekšmetu kā smaržas, preces ar baterijām, šķiltavas un tamlīdzīgi. Par to var jautāt pasta nodaļā vai zvanot uz klientu servisa tālruni.

Kādus sūtījumus vērts apdrošināt?

-Apdrošinātā vēstulē parasti sūta rakstveida paziņojumus kā pasi, diplomu, pensiju un tiesu dokumentus, loterijas biļetes, mākslas darbus un citas nozīmīgas lietas, kas ievietotas aploksnē. Apdrošina sīpkakas ar neplīstošiem priekšmetiem ar komercvērtību, bet apdrošinātā pakā var nosūtīt rūpniecības, sadzīves, kultūras preces, arī pārtikas produktus un priekšmetus ar vai bez komercvērtības.

Vai tagad, Ziemassvētku laikā, ir kādi īpaši jaunumi un pārsteigumi?

-Izdots divas Ziemassvētku sērijas pastmarkas, ar ko var apmaksāt sūtījumus uz tuvām un tālām zemēm. To autore ir pazīstamā latviešu māksliniece un bērnu grāmatu ilustratore Anita Paegle. Savukārt Rīgā, Doma laukumā, darbojas Pasaulē siltākā pasta nodaļa. Tai ir īpašs izskats un tur var nosūtīt iesmaržinātas un uzsildītas pastkartes. Var nosūtīt arī vēstules, sīpkakas un pakas, ko apzīmogo ar īpašo Ziemassvētku zīmogu. Īpašā pasta nodaļa darbosies līdz pašam gada beigām. Ja nav iespējams apsveikt tuviniekus klātienē, risinājums varētu būt dāvanu piegāde ar eksprespasta kurjeru. Dāvanu var nodot jebkurā pasta nodaļā, un to piegādās uz jebkuru adresi Latvijā jau nākamajā darbdiēnā.

Siltākā pasta nodaļa. Rīgā, Doma laukumā, darbojas šī krāšņā un interesantā pasta nodaļa, ko varēs apmeklēt līdz pašam decembra beigām.

Populārāko sūtījumu cenrādis (eiro)

- ✓ Vienkārša iekšzemes pastkarte - 0,47
- ✓ Ierakstīta iekšzemes pastkarte - 1,35
- ✓ Vienkārša pārrobežu pastkarte uz ES - 0,64
- ✓ Ierakstīta pārrobežu pastkarte uz ES - 1,71
- ✓ Vienkārša iekšzemes A klases vēstule - 0,57
- ✓ Ierakstīta iekšzemes A klases vēstule - 1,42
- ✓ Iekšzemes sīpkaka svarā līdz 2000 g - 3,29
- ✓ Pārrobežu sīpkaka uz ES svarā līdz 2000 g - 11,54

Ziemassvētku pastmarkas. Nākamajā gadā pasts plāno izdot 23 jaunus pastmarku izdevumus.

Atklātnišu izstāde Rugāju Novada muzejā

Rugāju Novada muzejs sadarbībā ar tautas namu aicina skolēnus un novada iedzīvotājus piedalīties Ziemassvētku apsveikuma kartīšu konkursā. Lai tajā piedalītos, paša rokām jāizgatavo apsveikums vai arī mājas krājumā jāatrod un jāatnes senas un ne tik senas svētku kartītes. Ar 16.decembri apsveikuma kartītes būs redzamas izstādē "Toreiz un tagad". Visus dalībniekus gaida pārsteiguma balvas.

Vairāk par šo pasākumu atklāj muzeja vadītāja VELGA VĪCUPA.

Ir izveidojusies plaša un interesanta izstāde. Apskatei izliktas kartītes no muzeja krājumiem, ko vākuši Leopolds Upītis un

Velga Vīcupa. Visvairāk atklātnišu sarūpējusi skolotāja Voiciša. Plašu klāstu atnesusi Kornēlija Konivāle. Viņai ir sena 1965.gada kartīte. Plašs to klāsts viņai kopš padomju laikiem, arī Latvijas brīvvalsts gadiem, kur daudz pašas gatavotu apsveikumu.

Ar saviem krājumiem padalījušās arī Valija Burķīte, Magda Logina, Sarmīte Burķīte, kurām ir pašu gatavoti apsveikumi, Andai Loginai tie saglabājušies vēl kā atmiņa no skolas laikiem, kad darbojās Ziemassvētku pasts. Nav skopojušies arī: Gunta Grigāne, Lilija Sproģe, Vija Aleksejeva, 5-gadīgie bērni - Jānis Pērkonis, Marks Apšenieks, Sanijs Jānis Burecs, Arvita Lonska, Rinalds Kalnējs, kuriem palīdzējušas skolotājas Laura Saulīte un

Rita Pīpure. Vēl top bērnu darbiņi, un arī tie papildinās izstādi.

Apsveikuma kartītes ir ļoti dažādas un skaistas. Tajās var saskatīt zināmas tendences. Piemēram, padomju gadu laikā bija daudz apsveikumu ar salavečiem, dzīvniecīņiem, zaļo eglīti. Tad cilvēki viens otru apsveica Jaunajā gadā. Sākoties pārmaiņu laikiem, kartītēs parādās svečītes, bībeles motīvi, apsveikumus pārsvarā dāvina Ziemassvētkos, bet Jaunajā gadā to ir pamaz. Sākot ar 20.gadsimta 90.gadiem, cilvēki lielākoties apsveikumus gatavo paši, un tie izceļas materiālu, stila un ar citām pamanāmām tendencēm. Lai to visu redzētu un novērtētu paša acīm, vajag aiziet uz Rugāju Novada muzeju.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

Saruna

Zemessargs ar ceturtdaļgadsimta pieredzi

Pagājušās nedēļas nogalē Alūksnē atzīmēja Zemessardzes 31. bataljona 25 gadu jubileju. Jau kopš Zemessardzes dibināšanas pirmās dienas dienestu tajā uzsāka balvenietis JĀNIS TIHOMIROVS, kurš svinīgajā pasākumā Alūksnē saņēma piemiņas zīmi "Zemessardzei 25" un sarunā ar laikrakstu dalījās pārdomās par dzīvi pēdējo desmitgažu laikā.

Kad zvaniju, lai norunātu interviju, noteicāt, ka sākumā ieplānots peldbaseina apmeklējums un tikai pēc tam – intervija! Lai arī aktīvo dienestu esat noslēdzis, joprojām uzturat sevi labā formā?

-Protams, formā sevi cenšos uzturēt vienmēr. Arī peldbaseina apmeklēšana manā dienaskārtībā ir jau vairākus gadus. Savulaik iegādājies baseina apmeklējuma gada abonementu un nedēļā uz baseinu devos piecas, sešas dienas, katrā no tām baseinā pavadot divas stundas. Tagad nedēļā peldbaseinu apmeklēju ne mazāk par četrām stundām nedēļā. Savulaik nodarbojos ar svarcelšanu, arī tagad fiziskiem vingrinājumiem likumu nemetu – joprojām katru rītu trenēju vēdera presīti, 50 reizes pieliekties nav problēmu. Arī 15 reizes pievilkties pie stieņa varu, metu arī šautriņas. Turklāt esmu arī Zemessargu veterānu apvienības dalībnieks.

Esat zemessargs ar 25 gadu pieredzi. Kā atceraties pirmos soļus Zemessardzē?

-Lēmumu par Zemessardzes izveidošanu pieņēma 1991. gada 23. augustā, kas bija brīvprātīgs militārs sabiedrības pašorganizācijas formējums. Arī es kopā ar vēl 107 saviem laikabiedriem no bijušā Balvu rajona augustā iestājos Zemessardzē, savukārt zvērestu nodevām ap Ziemassvētkiem. Sākotnēji dienests Zemessardzē bija saspringts un nekad nevarēja zināt, kādus notikumus nāksies piedzīvot. Iedomājieties: zemessargus nosūta uz robežu, iedod vienu automātu un piecas patronas uz pieciem cilvēkiem, jāstāv uz ceļa un jāpilda savi pienākumi! Un tas viss laikā, kad otrpus robežai, kā tolaik *no mutes mutē* gāja runas, stāvēja Krievijas tanki. Savukārt naktis aizturējam kontrabandistus un veicām citus kontroles pasākumus. 90. gadu sākumā Zemessardze darbojās jau ar pilnu sparū, bet Robežsardze tikai vēl komplektējās. Kopumā, ņemot tā brīža politisko situāciju Latvijā, dienesta uzsākšana Zemessardzē bija pašsaprotams lēmums. Braucu uz barikādēm, piedalījies arī Baltijas ceļa akcijā. Cīnījāmies par Latvijas valsti, un citādāk nemaz nevarēja būt! Diemžēl jāsecina, ka daudziem sāpīgi noskatīties, kā tagad, pēc 25 gadiem, Latvijas politiskās varas elite ar savu rīcību parāda, ka viņiem par reiz izcīnīto, šķiet, ir nospļauties. Savukārt pārējā tauta mūsdienās par Latvijas valsti cīnītos ar tikpat lielu dedzību, bet ne jau par valdības vīriem. Godīgi runājot, manuprāt, valdība no Zemessardzes baidās. "Nedod, Dievs, pret mums, politiķiem, notiks sacelšanās. Ko mēs varēsim padarīt pret bruņotiem vīriem?" tā, manuprāt, varētu domāt valdības vīri.

Krītam arvien lielākā bezdibeni?

-Mana ticība Latvijas politikai pielīdzināma absolūtai nullei. Atklāti runājot – lielā mērā Latvijas valsts ir nolaišta. Ko gan var gribēt, ja pie varas jau 25 gadus ir tie paši *vēži*, tikai citās *kulītēs*? Un ko šiem vīriem mācīja padomju gados? To, kā tautu šmaukt un apspiest. Arī es savulaik nodarbojos ar biznesu, piederēja kautuve. Vēlāk uzlika tādas prasības, ka mazās kautuves nācās likvidēt. Nav šaubu, ka ir cilvēki, kuri Latvijas lielajā politikā sākotnēji tiešām iet ar mērķi domāt par tautu. Tomēr, jo ilgāks laiks politikā pavadīts, jo dziļāk ar galvu tai purvā. Cilvēki politikā izmainās līdz nepazīšanai. Publiski saukt konkrētus vārdus nebūtu korekti, bet viņi paši zina, par ko ir runa. Nezinu arī nevienu, kurš no lielajiem vīriem būtu *iesēdināts*. Savukārt par sīkumainām nelikumībām cilvēkus tiesā pēc konveijera principa. Kas atiecas uz Eiroparlamenta deputātiem, nešaubos, ka Mamikins, Ždanoka un Grigule nepārstāv Latvijas tautas, bet gan Kremļa intereses.

Pastāv formula, kā šīs nevēdzības apturēt?

-Ziniet, pie pašreizējās bezcerīgās situācijas mans ierosinājums ir ļoti vienkāršs – atlaist visus Saeimas deputātus un nevienu no viņiem vairs neļaut kandidēt vēlēšanās! Šis scenārijs, protams, līdzinās fantastikas žanra filmai, bet citu iespēju neredzu. Pastāvošo sistēmu nepieciešams kardināli mainīt, un visus, kuri, esot pie varas, grēkojuši, pēc nopelniem bargi sodīt. Otrkārt,

Foto - A. Ločmelis

Jānis Tihomirovs. Balvenietis J. Tihomirovs ir ne vien zemessargs ar 25 gadu pieredzi, bet savas prasmes un iemaņas licis lietā arī vairākās darbavietās, tostarp bijis uzņēmējs, autoskolas instruktors, kā arī joprojām ir tautas daiļamata meistars klūdziņu pišanā, savulaik piedalījies izstādēs Rīgā un Maskavā. Darbus iespējams apskatīt arī Balvu Novada muzejā. Turklāt Jānis ir tēvs trīs meitām – Ingūnai, Rovenai, Maijai, un vectēvs trīs mazbērniem – 8 gadus vecajai Mārai, 10 gadus vecajam Markusam un 26 gadus vecajam Robertam.

jāpārtrauc pašvaldību politika pēc partiju piederības. Kādus saprātīgus lēmumus var pieņemt, ja ievēlētu deputātu domas regulē pēc partijas interesēm? Uztrauc arī tas, ka pašreizējie varasvīri jaunos iedresē pēc savas šnites. Galarezultātā nonākam pie bezcerības apļa, kad dzīve rit pašplūsmā un veikt kardinālas izmaiņas gluži vienkārši nebūs pa spēkam. Latvijai atkal nepieciešama stingra roka, kāds savulaik bija Kārlis Ulmanis.

"Sākotnēji dienests Zemessardzē bija saspringts. Nekad nevarēja zināt, kādus notikumus nāksies piedzīvot."

Latvijai jāiet prezidentālas republikas ceļš?

-Jā, prezidentam valstī jābūt lielāki teikšanai. Ulmaņlaikos Latvija dzīves līmenī apsteidza pat Dāniju, lauksaimniecība un rūpniecība bija augstā līmenī. Par to, kā ir tagad, pat neērti runāt. Protams, prezidentam jābūt gudram, pretējā gadījumā tuvāk par pussoli pretī attīstībai spert aizvien nespēsīm.

Atgriezoties pie dienesta gaitām Zemessardzē, vairs nav aiz kalniem diena, kad Jums apritēs 70 gadu jubileja. Arī sportiskās aktivitātes saglabāšanu Jūsu vecumā daudzi var apskaust, ne visiem tas pa spēkam! Kā, Jūsaprāt, ar fizisko izturību veicas mūsdienā jaunajiem?

-Prātā nāk ļoti vienkārša lieta. Viendien, kad aizgāju uz baseinu, redzēju, ka atnāca skolēnu klase. Trešdaļa no viņiem peldēja, pārējie sēdēja maliņā un spaidīja telefonu podziņas... Skolās kādreiz bija lielāka disciplīna un nepaklausīgos vairāk ņēma pie dziesmas, pats tiku uz ceļiem uz zirņiem kaktā stāvēt. Tagad daļa jauniešu lieliski zina savas tiesības, bet ne pienākumus. Kopumā mūsdienās ir maz sportisku jauniešu. Spēcīgāki puikas nāk no laukiem, bet arī tagad viņu palicis mazāk. Atceros, ka savulaik, kad Balvos sākām nodarboties ar svarcelšanu, sākotnēji trenējāmies malkas šķūnīti, kas atradās stadionā. Kā pirmo svaru stieni izmantojām rezerves detaļu no kāpurķēžu traktora, paši visu taisījām. Tagad jauniešu entuziasms gājis mazumā.

Labprāt dodaties arī ceļojumos. Kur esat bijis?

Foto - no personīgā arhīva

Pirmā zemessargu forma. Attēlā redzamais foto tapis Balvos vēl 90. gadu sākumā, kad J. Tihomirovs pildīja Zemessardzes Balvu nodaļas komandiera amata pienākumus. Dienestu pieredzējušais zemessargs uzsāka 44 gadu vecumā, un pirmās zemessargu formas krietni atšķīrās no tagadējām. Pirmkārt, tās bija zaļā krāsā, otrkārt, formu apkakles rotāja Ulmaņlaiku uzšuves ar Latvijas karogu.

-Esmu bijis apmēram 34 valstīs – gandrīz visās Eiropas valstīs, Apvienotajos Arābu Emirātos, Singapūrā, Indonēzijā, Kenijā, Dominikānas Republikā, tostarp lielā daļā Krievijas, Vidusāzijā, kā arī divreiz aiz ekvatora un polārā loka. Turklāt dzīvē bija izdevība pabūt abos Indijas okeāna krastos, jo Āfrikas valsts Kenija atrodas okeāna vienā krastā, Indonēzija – otrā. Protams, krustām šķērsām apceļotas arī Latvijas pilsētas. Pirms katra ceļojuma par attiecīgo valsti lasīju arī literatūru, kas ciemošanos citās valstīs padara krietni interesantāku. Turklāt pirms ceļošanas iekrāt zināšanas nepieciešams arī tādēļ, lai pārzinātu konkrētās valsts dzīves specifiku, pretējā gadījumā var iekulties arī nepatīkšanās. Jāteic, parasti ceļojuma galamērķi izvēlas sieva Arija. Ceļot ir prieks, bet atgriezies mājās divtik patīkami.

Kāds ir Jūsu novēlējums topošajiem zemessargiem?

-Izplūst garos novēlējumus nav vērts. Jauniešiem gluži vienkārši jābūt aktīvākiem un, pats galvenais, nopietni jāpieiet tai misijai, ko apņēmušies pildīt dienestā Zemessardzē. Allāž jā saglabā dzīvesprieks, tomēr vispirms dienests Zemessardzē ir nopietns darbs ar sevi, kur nav pieļaujamas liekas vaļības.

Uzticams un drosmīgs. Šādu piemiņas zīmi Zemessardzes 31. bataljona 25 gadu jubilejā Alūksnē saņēma J. Tihomirovs, uz kuras iegravēti vārdi 'uzticams', 'drosmīgs' un simboliskais jubilejas skaitlis '25'.

Lappusi sagatavoja A. Ločmelis

